

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. GETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

**Orgaan van de
Soc.-Dem. Partij**

Redactie: J. C. GETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De vooruitgang der Arbeidersklasse. — Program-Utopisme. — Friesch Socialisme. — Naar den afgrond. — Meeloozers. — Vrouwenrubriek: Verkruidde menschenlevens. — Buitenland: Frankrijk, Spanje. — Waardeering of vergoeding? — Van de afdelingen. — Advertentiën.

heele textielnijverheid voor alle arbeiders in doorsnee f 520 per persoon en per jaar.

Dus in een buitengewoon goed jaar, in een bedrijf waar de arbeiders het best georganiseerd zijn, waar de ondernemers miljoenen en miljoenen „verdienen”, bij de aristocratie van het engelsche proletariaat waarmee vergeleken de meeste ongeorganiseerden landloopers en schooiers zijn, ... daar bedraagt het gemiddelde inkomen van alle arbeiders f 10 per week.

Na (en voor) 1906 zijn er veel slechte jaren geweest. De loonen zijn sindsdien sterk gedaald, en nog kort geleden moesten de arbeiders toestaan dat de werkweek met 2 dagen werd verkort.

Hetzelfde „gele boek” probeert ook de loonen van 1906 met die voor twintig jaar te vergelijken, en ook deze opgave is zeer leerzaam. Er werd namelijk in een volle week verdiend in 1906 in doorsnee 20 per honderd meer dan in 1886.

Maar het jaar 1886 was een zeer slecht jaar, 1906, zooals wij reeds zeiden, een zeer goed.

Om de fout die hierdoor in de berekening komt weer goed te maken vergelijken de opstellers van het verslag de vijfjarige periode van 1884 tot 1888 en van 1904 tot 1908 en vinden dan, dat de toename (voor den man) slechts 18 per honderd bedraagt. Intusschen waren onder die vijf eerste jaren vier slechte jaren en een middelmatig, onder de laatste vijf vier beste en een slecht. De winst voor de arbeiders was dus zeker nog wel minder dan 18 per honderd.

Maar zelfs dit schijnbaar nog mooie cijfer wordt nog veel kleiner, als men de kosten voor het levensonderhoud er mee in verband brengt.

Tusschen 1885 en 1903 steeg namelijk volgens officieele opgaven de huishuur alleen met 12 percent, en zonken wel aanvankelijk de kosten van voedsel en kleeding, maar steeg ook hun nominale prijs weer sterk na 1903, terwijl de kwaliteit achteruitging. En na dien tijd ook de huren nog weer gestegen.

Zoo blijft er van de 18 percent slechts bitter en bitter weinig over. ¹⁾

En dat resultaat werd bereikt door arbeiders die over een der beste organisaties der wereld beschikken, in denzelfden tijd dat de patroons honderden miljoenen winst maakten.

Hoe moet de vooruitgang der groote ongeorganiseerde massa zijn, als die der best-georganiseerden er zoo uitziet, zoo gering is!

H. G.

¹⁾ In diezelfde 20 jaar werd de arbeidstijd per week van 56½ uur tot 55½ verkort.

Program-Utopisme.

Terwijl wij het socialisme als de vrucht van een natuurlijk wordingsproces beschouwen, stellen onze burgerlijke tegenstanders ons steeds weer den eisch, tot in bijzonderheden onzen toekomststaat te teekenen. Wij hebben ons gewend, ons in dit onverstand als in iets onvermijdelijks te schikken, wij er zich de tegenstelling tusschen burgerlijk en socialistisch denken zoo duidelijk in openbaart. Niet specifiek-socialistisch is het geloof aan de onvermijdelijkheid en de noodwendigheid van alles wat geschiedt; evenmin socialistisch is de meening, dat de menschen in staat zouden zijn, naar eigen goeddunken de wereld anders

en beter in te richten. Deze beide, eenerzijds dat fatalisme, anderzijds die leer van den vrijen wil zijn door de burgerlijke klasse gevoed en voorgestaan geworden. Socialistisch is alleen de opvatting van het onvermijdelijke en noodwendige van aard en wijze, waarnaar en waarop de menschen hun wereld inrichten. De menschen maken hun eigen geschiedenis, hun wil bepaalt hun daden, maar hun wil wordt zelf onvermijdelijk bepaald door hun omstandigheden.

Daarin ligt reeds opgesloten, dat wat in latere tijden gebeuren zal, niet onderwerp van een besluit van nu kan uitmaken. De toekomststaat is een zaak van de toekomstmenschen onverschillig of die toekomst een eeuw of een jaar van ons af ligt. Niet wordt in het oogenblik van grootste helderziendheid van welken denker ook bepaald wat een klasse later zal verrichten; die klasse bepaalt dat zelf op het oogenblik van handelen naar de verhoudingen van dat oogenblik. Dat handelen mag ons geschikt of ongeschikt, juist of onjuist voorkomen, in zoverre is het altijd juist, dat het in de gegeven omstandigheden, bij het gegeven inzicht en de gegeven macht van het oogenblik niet anders kan.

Dit alles sluit beschouwingen over de toekomst geenszins uit. Het is van het grootste gewicht zich volkomen rekenschap te geven van de toekomstige ontwikkeling. Echter alleen om daardoor het handelen in het heden zoo juist mogelijk te kunnen bepalen.

Het socialistisch standpunt, dat uit ons beginsel ontspruit, bestaat hierin, zoo diep mogelijk met ons verstand door te dringen in wat gebeuren zal en praktische eischen — dus datgene wat gebeuren moet — slechts voor het tegenwoordig-oogenblik en de allernaaste toekomst vast te stellen.

Dat geldt niet alleen voor de inrichting van de toekomstige samenleving maar ook voor de wijze waarop die inrichting tot stand wordt gebracht — dus voor de sociale revolutie. Maar te dien opzichte treft men niet alleen bij de burgerlijke tegenstanders maar zelfs bij partijgenooten de zonderlinge opvatting aan, dat wij nu reeds over de wijze van doorvoering dier omwenteling zouden moeten beslissen.

In het Aprilnummer van de *Sozialistische Monatshefte* heeft Bernstein bij zijn leidraad voor een programherziening een toelichting gegeven waarin hij uiteenzet waarom hij niet den zin „Overname door den Staat van alle productiemiddelen” heeft opgenomen. „Het zou, dat kan niemand betwisten, klare onzin zijn, op dit oogenblik overbrenging te eischen van alle bedrijven zonder onderscheid van grootte en natuur in bezit en ter uitvoering in handen van de gemeenschap”. Ja, maar wie eischt dat dan? Misschien het „verouderde” program? Wij hebben er het Erfurter Program nog eens op nagezien en nergens den zin „Overbrenging van alle productiemiddelen aan den Staat” gevonden. In het deel waarin de grondbeginselen worden uiteengezet vindt men als slotsom van de ontwikkelingstendenzen van het kapitalisme, den volgenden zin: Slechts de overgang van het kapitalistisch privaat-bezit der productiemiddelen in gemeenschappelijk bezit en de omzetting van de waren-productie in een socialistische, voor en door de gemeenschap uitgevoerde voortbrenging kan bewerken, dat het groot-bedrijf en het voortdurend-stijgend productie-vermogen van den maatschappelijken arbeid voor de tot dusver uitgepute klassen wordt van een bron van ellende en onderdruk-

S. D. P. afd. Amsterdam.

CURSUSVERGADERING

op
Vrijdag, 6 Augustus, te 8½ uur
in

De Geelvinck, Singel b/d Munt.

Onderwerp

Parlementarisme en Soc. Democratie.

Introductie welkom.

De vooruitgang der Arbeidersklasse.

De Engelsche regeering heeft onlangs weder een „geel boek” uitgegeven waarin het sedert 1906 ondernomen onderzoek naar den toestand der Engelsche arbeiders wordt voortgezet. Ditmaal zijn de textielarbeiders aan de beurt.

Het onderzoek is zeer merkwaardig. Het omvat 16 branches (takken) der textielnijverheid met meer dan een miljoen arbeiders; over ongeveer een half miljoen van deze loopen de opgaven; de textielnijverheid is de oudste en nog altijd een der belangrijkste van Engeland. De resultaten van dit onderzoek zijn dus voor de vraag of en hoe snel de arbeidersklasse vooruitgaat, van groot gewicht. Wij geven hier eenige van de voornaamste cijfers:

De katoenspinnerij neemt natuurlijk een eerste plaats in, daar zij alleen meer dan een half miljoen arbeiders telt. Er zijn betrekkelijk hoge loonen bij haar te vinden: 25 en 28 gulden in de week komt voor. Maar het aantal van hen die zulk een weekloon hebben is gering in vergelijking met de in de geheele katoenindustrie werkenden. Neemt men deze, dan is het gemiddelde der loonen voor een man f 17.70, voor een vrouw f 11.10, voor een jongen f 6.90, voor een meisje f 6.00. Alle arbeiders te samen gemiddeld f 11.70.

In andere branches der textiel-industrie is het loon lager; bij de wol en het kamgaren: f 9.45; bij het linnen f 7.20; bij de jute f 8.50; bij de zijde f 7.90.

In al de 16 onderzochte branches is het loon van den man in doorsnee f 16.85, voor de vrouw f 9.25; den jongen f 6.25; het meisje f 5.35. Voor allen te samen in doorsnee in het geheele textielbedrijf f 10.50.

Deze opgaven liepen echter slechts over ééne week, de laatste September-week van 1906, toen er volle uren werd gewerkt. Bestaan er vele zulke jaren als 1906? Neen, het was een buitengewoon goed jaar, er was buitengewoon veel werk. Bestaan er dus veel zulke weken? Neen, evenmin. Want zelfs in dat goede jaar 1906 waren de loonen, over het geheele jaar berekend, belangrijk lager. Zij bedroegen in de katoenindustrie: f 576, in de wol- en kamgarenindustrie f 480, in de linnenindustrie f 330, in de jute-industrie f 450, bij de zijde f 410, in de ge-

king tot een bron van hoogste welvaart en alzijdige harmonische volmaking. En uitgaand van deze grondstellingen *eischt* de partij in eerstkomenden tijd — en daarin is „het oogenblik van heden mee-inbegrepen — algemeen kiesrecht en andere politieke maatregelen naast arbeidswetgeving. Iets anders en vooral een overname door den staat op *dit* oogenblik van *alle* productiemiddelen *eischt* de partij niet en *eischen* degenen niet, die het oude program verdedigen.

Bernstein laat zich hier gansch en al beheerschen door een utopische opvatting van ons partij-program. Blijkbaar ziet hij daarin een ontwerp van invoering der socialistische voortbrengingswijze, dat den dag na de revolutie in den vorm van een wetsvoorstel door een sociaaldemocratischen rijkskanselier moet worden ingediend:

Art. 1. Alle productie-middelen gaan over in handen van den Staat.

Art. 2. Verkoop naar het buitenland wordt afgeschafte, enz. En waarschuwend verheft hij zijn stem om dien onpractischen dogmatici een tot hiertoe, en niet verder toe te roepen: „Voorwaarde voor hun socialiseering is hun sociale doelmatigheid... geen leek-zaakgeliefhebber in een vooropgestelden productievorm.” „Het zou een onzinnige proefneming zijn, den afzet aan het buitenland om der wille van de daarin ontstane buitensporigheden met één slag den hals te willen omdraaien.” Zeer wel mogelijk; echter behoeft daaromtrent geen strijd te worden gevoerd, omdat Bernstein hier te velde trekt tegen drogbeelden die slechts in zijn verbeelding bestaan.

Een nieuwe productiewijze kan niet door een wet worden ingevoerd. Dié moet zich ontwikkelen. De menschen vermogen niets meer dan de voorwaarden te scheppen, welke die ontwikkeling bevorderen kunnen. Zoo is ook de burgerlijke voortbrengingswijze omhoog gekomen. De regeermacht, de staatsmacht in handen van het proletariaat, dat proletariaat zonder voorbehoud d. w. z. zonder zich te storen aan winst-belangen opkomend voor het belang der arbeiders en bereid tot vergemeenschappelijking van elk bedrijf, dat zich als maatschappelijk-noodwendig voordoet — — dit is voldoende om een snellen overgang naar het socialisme te bewerkstelligen. Derhalve kan in ons program niets staan van een eisch tot vergemeenschappelijking van alle of zelfs maar van vooropgestelde productie-middelen.

Men heeft er zich over verbaasd, dat Bernstein eerst nu, een tiental jaren nadat hij zijn kritiek leverde, met practische voorstellen van programherziening komt. In werkelijkheid ligt daarin niets dat zou kunnen verbazen, want zoodra die voorstellen aan het licht treden, valt de revisie in duigen, omdat blijkt dat de bewerker een ten eenenmale verwarde voorstelling heeft van het karakter van een partij-program. Wie in het beginselprogram der partij meent te moeten lezen, welke methode van ont-eigening wij zullen volgen als wij de macht in handen hebben en daarvoor een betere methode in de plaats wil stellen, heeft het recht verbeurd, dat men zijn meening over den inhoud van een program voor ernstig neemt.

Integendeel zijn zijn redeneeringen geschikt, de voortreffelijkheid van het Erfurter program te helderder aan den dag te doen treden. In dat program geen spoor van Utopisme, dat zich pijnigt met de vraag welke productiemiddelen door het zegevierend proletariaat moeten worden vergemeenschappelijkt. Niets dan een eenvoudige schildering van de ontwikkeling der maatschappij, van het noodwendig-socialistische einddoel van den klassenstrijd en van het karakter der sociaal-democratische arbeiderspartij. En dan verder voor de directe practijk *eischen* voor dit oogenblik, *eischen* die den weg naar het socialisme bereiden, *eischen* die aanstonds verwezenlijkt kunnen worden en die daardoor een leidraad zijn voor onze practische politiek van nu. Juist hierin ligt het bewijs, dat het program berust op een wetenschappelijk socialisme en het zal dan ook niet gelukken, die wetenschappelijkheid door een reeds lang overwonnen Utopisme te vervangen.

A. P.

Friesch socialisme.

't Gaat toch raar in Friesland met de socialistische beweging van de S. D. A. P. Het kleinboersche voorstel van de gemeenteraadsleden in het Bildt ligt nog versch in het geheugen. En nu komt weer de gemeenteraadsverkiezing in Tietjerksteradeel, die ook wat fraais te zien geeft.

Verleden jaar hebben de sociaaldemocraten, bij een herstemming tusschen kerkelijken en liberalen in die gemeente zich onthouden, zoodat de kerke-

lijken gekozen werden. De liberalen, die wel graag de meerderheid in den raad behielden, stelden daarom dit jaar voor 5 vacatures slechts 3 candidaten. Twee plaatsen werden opengehouden voor de sociaaldemocraten. En dezen — — haptten in de voorgehouden kluit.

In een gecombineerde vergadering van de drie afdelingen, die er in Tietjerksteradeel zijn, werd besloten om niet met 5, doch met 2 candidaten aan de verkiezing deel te nemen. De voorstanders van 5 candidaten zagen, dat voor den strijd der arbeiders, liberalen en kerkelijken, gelijke tegenstanders zijn; de voorstanders van 2 candidaten voelden zich met de liberalen solidaair tegenover de kerkelijken, wilden zich laten gebruiken als hulptroepen in den strijd tusschen het eene deel van de bourgeoisie tegenover het andere deel. De laatsten hadden in de huishoudelijke vergadering de meerderheid en het verbond tusschen sociaaldemocraten en liberalen tegenover de kerkelijken was gesloten.

Van een gemeenschappelijke actie, zooals in Alkmaar verleden jaar, is ons niets bekend, maar wel is ook van sociaaldemocratische zijde de verkiezingsstrijd zóó gevoerd, dat er van een versterking van de harmonie tusschen de bondgenooten geen sprake was. Bij eerste stemming haalden de 5 kerkelijken van 697 tot 883, de 3 liberalen 811 tot 942, de 2 sociaaldemocraten 837 en 871 stemmen. Twee liberalen werden ineens gekozen; tusschen 3 kerkelijken, 1 liberaal en 2 sociaaldemocraten was herstemming. De eersten kregen 887—911 stemmen, de laatsten 971—994; zoodat dezen gekozen waren en de sociaaldemocraten met twee gemeenteraadszetels de vruchten genieten van dit monsterverbond.

Liberalen en sociaaldemocraten hebben elkaar trouw geholpen, wat blijkt uit het geringe verschil in stemmental. Zulk optreden doet, in de eerste jaren onherstelbaar, kwaad aan het socialistische bewustzijn van de arbeiders.

De organisatie, die den klassenstrijd zegt te voeren tegen de geheele bourgeoisie, die zegt, tot taak te hebben het geheele proletariaat te willen vereenigen in dien strijd, die organisatie verbindt zich, terwille van het succes van een paar raadszetels, met het eene deel van de bourgeoisie, om het andere deel te te bestrijden. De antithese, die zoo onjuiste tegenstelling in de politiek is gehandhaafd, versterkt door de partij, die in theorie spreekt van de eenig juiste tegenstelling tusschen kapitaal en arbeid. Is het wonder, dat met zulk een *practisch* optreden voor oogen, de arbeiders in Tietjerksteradeel en elders van die socialistische *theorie* niets weten en ook niets weten willen?

Een optreden als van de afdelingen der S. D. A. P. in Tietjerksteradeel en van de gemeenteraadsfractie in het Bildt kan worden verklaard uit de burgerlijke denkbeelden van de arbeiders, die zich aan dergelijke onsocialistische daden schuldig maken. Maar dan is het de taak van de leiding van de S. D. A. P., meer in het bijzonder nog van haar orgaan Het Volk, om de burgerlijke denkbeelden van die arbeiders te corrigeeren. Dat dit niet gebeurt, dat over het geval in Tietjerksteradeel nog geen woord zelfs is geschreven, dat over het geval in Het Bildt men de redactie van het *Weekblad*, laat praten, zonder er verder eenige notitie van te nemen, dat bewijst voldoende, dat aan de leiding van de S. D. A. P., de socialistische opvoeding van het Nederlandsche proletariaat slecht is toevertrouwd.

K.

Naar den afgrond.

Blériot is met zijn vliegmaschine over het kanaal gevlogen en de Engelsche regeering, de liberale regeering, heeft het Parlement den bouw van 4 nieuwe eerste klasse pantserscheppen voorgesteld.

Twee berichten die ons bijna terzelfder tijd bereiken en die beide beteekenen, dat het militarisme zijn zegetocht onafgebroken en met steeds versneld tempo voortzet.

De geslaagde overtocht van den aëroplaan-bestuurder houdt in, dat de militaire groote mogendheden zich nu, behalve een vloot van luchtscheppen, ook een vloot van aëroplanen zullen moeten aanschaffen. De aëroplaan heeft toch naast het luchtschip de beteekenis van de onderzeesche boot of de torpedo-boot naast het slagschip. De Engelsche juichen Blériot toe, omdat hij als Franschman de superioriteit der Franschen op dit gebied heeft bewezen tegenover de superioriteit der Duitschers op 't gebied van de luchtscheppen.

En de beteekenis van het voorstel der Engelsche regeering met haar 4 nieuwe slagscheppen is deze:

dat het verzet der liberalen en radicalen in Engeland tegen den bouw van slagscheppen in overeenstemming met de uitbreiding der Duitsche vloot volkomen is gebroken.

v. R.

Meelopers.

Het samensmeden van een steeds grooter gedeelte van het in aantal en in bewustheid groeiende proletariaat tot een politieke partij — de telkens weer opnieuw aan den dag tredende onbetrouwbaarheid en degeneratie der oude politieke partijen, wat aangaat de bescherming der belangen van dat volksdeel, dat noch tot de heerschende bourgeoisie, noch tot het uitgebuide proletariaat behoort — brengt de, tusschen de twee strijdende klassen in verdrinking gerakende, *belastingbetalers* er toe, bij verkiezingen hun stem uit te brengen op candidaten der socialistische partijen. Die verdruchte „middenstanders” behooren dikwijls naar hun maatschappelijke positie tot het proletariaat (kleine pachters of kleine grondeigenaars, onderwijzers, ambtenaars, technische beambten, enz.) of zijn voor hun bestaan van het proletariaat afhankelijk (kleine neringdoenden, kroeghouders, enz.), doch zijn door geldelijke inkomsten, of door oude standsbegrippen, of door hun afkomst, of welke andere reden dan ook, gewoon, zich te beschouwen als het minder door de fortuin gezegende, doch niettemin beslist tot de burgerij behorende, beste gedeelte van het volk, de pit der natie, enz.

Het getal derzulken neemt voortdurend toe, evenals hun afhankelijkheid van het steeds sterker zich organiseerende kapitaal toeneemt.

Hun oeconomische positie wordt steeds zwakker; en daarmee wordt ook hun politieke beteekenis voortdurend geringer, naar mate het kapitalisme voortschrijdt de menschen, die den „middenstand” vormen of uit hun maatschappelijke positie te verdrijven of maatschappelijk aan zich te onderwerpen.

Terwijl in den klassenstrijd tusschen bourgeoisie en proletariaat, het proletariaat nu en dan concessies weet af-te dwingen, waaraan voor de openbare kas of voor de ondernemers kosten zijn verbonden, welke zich niet maar *in eens* op de arbeiders laten afwentelen — de uitvoering der ongevallen-wet b.v., arbeidsinspectie, volksgezondheid, volks-onderwijs, enz. of — in andere richting — uitbreiding van leger en vloot in dienst van een op uitbreiding van koninkrijken beluste en voor de wassende kracht van het proletariaat beduchte bourgeoisie, — zijn het ook de „middenstanders” die daarvoor moeten betalen, zonder er zelf de voordeelen van te genieten; die bovendien den druk der steeds hooger wordende belastingen het meest gevoelen, omdat hun inkomens gering of wisselvallig zijn en de bourgeoisie voorloopig nog weigert, het voor zulke zaken benoodigde geld door indirecte belastingen, het zwaarst op de arbeiders drukkend, bijeen-te-brengen.

Nu begrijpt de meerderheid van dien middenstand niets van den ontwikkelingsgang van de maatschappij. Hij voelt alleen den druk der tijden, het voortdurend moeilijker worden van hun positie. Hij haat den kapitalist, die zijn dood of zijn verlies van onafhankelijkheid bewerkt. Hij haat echter ook het proletariaat, dat dien ondergang voorspelt en — onbegrijpelijk voor dien middenstand — voor zich zelf, voor de arbeiders zelf, strijd voert met de bourgeoisie om tal van verbeteringen en hervormingen, terwijl het niets doet, op oeconomisch gebied, om den middenstand te redden van dien ondergang, omdat het proletariaat nu eenmaal weet, dat die ondergang onvermijdelijk is.

De economische *eischen* van het proletariaat zijn den middenstand van allerlei soort — de wejnigen, die tot een werkelijk begripen van hun positie zijn gekomen, natuurlijk uitgezonderd — een gruwel.

Waar het er echter op aan komt, in de Tweede Kamer op-te-treden tegen verhooging der directe belastingen, tegen hogere uitgaven voor leger en vloot b.v., of tegen maatregelen, die het groot-bedrijf ten nadeele van het klein-bedrijf bevorderen, of zelfs voor het beschermen van klein-bedrijf tegen het ont-eigenende groot-bedrijf, daar verbeeldt zich de middenstand dikwijls, dat de socialisten weinig principiëel en de middenstanders meer revolutionair zijn dan het proletariaat.

Waar nu zulke middenstanders niet beschikken over eigen krachten, die hen in het Parlement kunnen vertegenwoordigen, mannen als Ketelaar b.v., of Nolting, of Van der Zwaag (om van kerkelijke demagogen, die zich als redders van den middenstand voordoen, zooals Aalberse, Talma en dat soort, te zwijgen), gebeurt het steeds meer, dat zij hun stem uitbrengen op een „Social”. Als de druk een tijd

lang te sterk is geweest b.v., of hun verontwaardiging over verwaarloozing der middenstands-belangen of over-de-schreef-gaande verhooging van inkomsten-, personeel- of bedrijfsbelasting, hen heldhaftig maakt.

Zij ondersteunen als *meelopers* de sociaal-democratie, wat niet belet, dat zij bij een volgende gelegenheid weer naar de bourgeoisie overloopen, als b.v. de zaken weer wat beter gaan, of het proletariaat, na een tijd lang zich kalm te hebben gedragen, plotseling een daad verricht, die den heeren erg onsympathiek is, een staking als in 1903 b.v., of, wanneer de bourgeoisie hen weet te overtuigen, dat zij, door met haar mee-te-gaan, goede zaken kan gaan doen, b.v. bij de vorige (Hottentot-)verkiezingen voor den Duitschen Rijksdag.

Aan zulke *meelopers* is voor een gedeelte te danken de socialistische overwinning te Zaandam (waar de eeuwig pruttelende en kritikasterende kleine middenstand zijn draai heeft in het optreden van den S.-D. candidaat Duys in den gemeenteraad) en Den Haag I (waar Ter Laan, doch deze door zijn ijverig en conscientieus optreden in den Haagschen gemeenteraad, hun vertrouwen had gewonnen). Hun steun is dan in de meeste gevallen voor den *persoon*, niet voor de *partij*, die deze persoon vertegenwoordigt.

Hoe sterker de positie wordt der socialistische fractie in Tweede Kamer en Gemeenteraden, hoe meer hun critiseerende arbeid ook onder de middelklasse doordringt, en te meer wordt gewaardeerd, naar mate haar maatschappelijke positie benarder wordt; hoe meer ook zij zich zullen aangetrokken gevoelen tot zulke socialistische vertegenwoordigers, die door hun optreden, hun critiek, naar hun hart zich gedragen.

Socialistische kandidaten voor een Tweede Kamerzetel, die als gemeenteraadslid een eenigszins gerucht makend aandeel hebben genomen in de debatten, kunnen er steeds op rekenen, een deel van de middenstanders onder hun kiezers te zien.

Die middenstanders — zelf te afhankelijk en te laf om van zich af-te-bijten — houden wel van een man, die aan de «grooten heeren» — met wie zij zelf niet graag kersen eten, wetend, dat zij steeds en alleen de pitten naar 't hoofd krijgen — durft zeggen, waar 't op staat, die zich niet laat ringelooeren, zich niet in een hoek laat dringen, die de tolk kan zijn van den haat, dien zij voor die grooten en sterken gevoelen.

En vooral zal dit het geval zijn in districten, waar een talrijke arbeidersbevolking woont, en waar dus het aantal *meelopers*, die onder die arbeiders hun klanten tellen, betrekkelijk groot is.

Waar er algemeen kiesrecht is, en dus het aantal arbeiders-kiezers zoo groot, dat het slagen van een S. D. candidatuur alleen van hen afhankelijk is, heeft de stem van die *meelopers* natuurlijk geen bijzondere betekenis.

Waar een beperkt kiesrecht is, zoals nog bij ons, oefenen die *meelopers* een invloed uit; die geheel in strijd is met hun maatschappelijke betekenis en ook met hun feitelijk aantal, vergeleken met het totale aantal der arbeiders, van wie evenwel een groot gedeelte geen kiezer is.

De sociaal-democratische vertegenwoordiger, die weet, dat hij zijn zetel te danken heeft aan de ondersteuning van de *meelopers*, weet ook, dat het nieuwtje er gauw af kan zijn.

Als hij eenige jaren lang door de *meelopers* is toegejuicht, en er is — natuurlijk — toch niets in hun toestand verbeterd....

Als het proletariaat door een of andere daad die *meelopers* aan het verstand heeft gebracht, dat achter de brutale woorden ook revolutionaire bedoelingen schuilen, derhalve nog iets meer zijn dan het «zeggen van de waarheid» alleen....

Als om een of andere reden er persoons-wisseling plaats vindt in de socialistische candidatuur....

Als door een of andere oorzaak de *meelopers* plotseling weigeren, nogmaals *rood* te stemmen....

Dan kan de zetel voor de sociaal-democraten verloren gaan....

Wat — als feit of als vooruitzicht — tot gevolg kan hebben, dat de arbeiders-vertegenwoordiger, die meent zijn zetel te moeten behouden om iets voor de arbeiders te kunnen doen, zijn optreden afhankelijk maakt van de vraag — bewust of onbewust gesteld: — Hoe behoud ik mijn middenstands-kiezers? — Dit is een veel voorkomende taktiek, die evenwel in strijd is met de eischen van den proletarischen klassenstrijd....

Of hij kan zijn optreden afhankelijk maken van de vraag: Hoe maak ik steeds meer arbeiders klasse-bewust? Hoe bewerk ik, dat mijn arbeiders-kiezers in getal en in onwrikbaarheid toenemen? — Dat is de rechte taktiek, die alleen kan bestaan in de ver-

plaatsing van den onverzoenlijken klassenstrijd ook naar de vertegenwoordigende lichamen, — ook in ons land in de eerste plaats gericht op het veroveren van het **Algemeen Kiesrecht**.

V.....r.

Vrouwenrubriek.

Verkrumelde menschenlevens.

Zooals achteloos brood verkrumeld wordt tusschen de vingers van wie aanzitten aan weelderig voorzien disch, zoo worden de levens van millioenen menschen verkrumeld tusschen de vingers van het kapitalisme. En even weinig geteld als de vermorste voedings-waarde van het brood, wordt de misbruikte menschen-waarde dier millioenen levens. Maar hier houdt de vergelijking op. Want het verkwiste materiaal is anders bij het brood en anders bij den mensch.

Wat niet individu voor individu opbloeien kon in het leven dier millioenen, omdat het verdrukt en verkrumeld werd, dat vindt zich terug, dat smelt aaneeen, dat bouwt zich op tot een toren, tot een onneembare sterkte van verzet.... ten leste tot een onbreekbare macht van aanval.

Dan is het met het kapitalisme gedaan. Van dan af verkrumelt geen menschenleven meer onder den druk der economische dwingelandij, niet als verdruchte noch als verdrucker. Want zij het onder verschillende verschijnselen, zij het in letterlijken zin hongerende lijdend bij den verdruchten, bij den verdrucker in oververzadigd lichaam het lijden van een hongerende ziel, verkrumeld is het leven van den een en van den ander in dezen tijd van volgroëid kapitalisme. Want geen is meer onkundig van wat het wezen kan, het leven, en zoowel hij, die dat leven niet grijpen kan omdat de ander er hem van terug duwt, als die ander die terugduwt, staan en zien het mooie leven vóór zich, maar *hebben* het niet.

Immers wat *is* het mooie van het leven zooals het onder het socialisme zijn zal, het mooie, welks heerlijk tegenstralen ons nu den moed geeft alles te trotseeren, ons nu de kracht geeft alles te overwinnen om toch maar zoo snel mogelijk voor allen het te verkrijgen? Is dat niet het verlost zijn van de stoffelijke bestaanszorg? Het staan boven het vraagstuk van de materiele verzorging, van de voorziening in voedsel, in dekking, in woning. Is dat niet de zekerheid, van met gebruikmaking der volledige techniek, der verkregen wetenschap en toepassing van de natuur, allen te zamen in overleggend en doelmatig samenwerken als in vreugdig spel te scheppen de productie, gebruiksvorm te geven aan het materiaal, door de moederaarde in kwistigen rijkdom geleverd? Is het niet, om zoo losgemaakt uit den greep van de broodvraag, ontgroëid daarmee aan den allen en alles beheerschenden klassenstrijd, te kunnen zijn *mensch*, dat wil zeggen: wezen, begaafd met verstand, met onderzoeksgeest, met vernuft, met zin voor wat schoon is en lieflijk, voor wat grootsch is en ontzagwekkend; beziel door den wil, steeds meer bewustzijn te krijgen van wat bestaat rondom in wereld en kosmos (al het bestaande)? Dat is het beeld, niet waar, van het leven dat wij te gemoet gaan. Is er dan een, nu in dit huidig, maatschappelijk ontwikkelingsstijdsperk, waaraan ons te ontworstelen wij doende zijn, die *dat* leven reeds heeft? Neen, niet waar. Want de geld- of gezagsprots van nu mag zijn lichaam baden in weelde, zijn gemoed kent geen rust, kan geen rust kennen. Daarvoor zorgt de klassenstrijd. Daarvoor zorgt de tegenstelling tusschen zijn belangen en de belangen dergenen die door hem naar willekeur worden aangewend in of worden uitgesloten van den productie-arbeid. Wie kan in dezen tijd, dien wij nu doormaken, — laat het snel zijn, makkers! — wie kan in dezen tijd mensch zijn in den zin dien er aan te geven technisch mogelijk is, maar nog op doorvoeren wacht. Niemand. Niet de verdruchte, en niet de verdrucker. *Aller* leven is verkrumeld, zoolang niet het socialisme is doorgevoerd. Want de kapitalist die het leven van den arbeider verkrumelt, verkrumelt zijn eigen leven meteen.

Daarom kunnen wij het elkaar niet genoeg voorhouden, hoe elke gedachte, elke daad, al ons doen en al ons laten, al onze invloed op anderen, onze invloed op jongeren, onze invloed op onbewusten, ons voorgaan van onze kinderen er op berekend moet zijn, het socialisme nader te brengen, de ontrowning van het kapitalisme tot een onvermijdelijkheid, tot een niet langer te verschuiven daadzaak te maken.

Nog meer verkrumeld dan het leven der mannen is het leven der vrouwen. Aan nog sterker verdrucking hebben zij zich te ontworstelen. Het is geen toeval, dat in de crisisperiode, die, vanaf het

laatste deel van 1907 haar ellende over het proletariaat uitstortte, het aantal georganiseerde vrouwelijke industrie-arbeiders in Duitschland en elders minder sterk is afgenomen dan dat der georganiseerde manlijke arbeiders — ja, in sommige takken van industrie en daardoor in totaal aantal nog is toegenomen. Dat had zijn oorzaak daarin, dat werkloosheid bij voorkeur 't eerst op de manlijke arbeiders werd toegepast, ja zelfs werk aan mannen ontnomen werd om aan vrouwen te worden overgedragen. Want het kapitaal weet, dat het uit den arbeid der vrouw nog meer winst kan slaan, dat het de vrouw met nog minder loon kan afschepen, dat de vrouw nog gereeder uitbuitings-materiaal is dan de man.

Te noodzakelijker daarom, sneller en sneller de vrouwen te betrekken in de organisaties van het proletariaat, de vak-organisatie en de politieke organisatie. Het willige uitbuitings-materiaal doen verkeeren in vurige klasse-strijdsters! Dat is de les die ons de Deutsche statistische cijfers ¹⁾ over 1908 geven.

Partijgenooten, kent Uw plicht!

M. M.

¹⁾ De georganiseerde manlijke arbeiders in de fabriek-industrie in Duitschland gingen in 1908 met 5983 op een totaal van 124629, dus met 4.8% achteruit; het aantal der georganiseerde fabrieksarbeidsters nam daarentegen met 2731 op een totaal van 12256, dus met 22.3% toe

Uit het Buitenland.

Frankrijk. Zoo is het langlevende kabinet Clemenceau, waarvan een ieder verwachtte, dat het 't nog wel tot de eerstkomende algemeene verkiezingen zou uithouden, toch op 't onverwachtst gebuiteld en wel door niemand anders dan door den ouden radicalen dictator zelf.

In een debat over de marine, die zich ondanks de honderden millioenen, welke zij verslindt, in een alles behalve goeden staat bevindt, verweet de vroegere minister van buitenlandsche zaken Delcassé, de man, die in 1905 moest aftreden tengevolge van de Marroccaansche aangelegenheden en de dreigende houding, toen door Duitschland ingenomen, aan Clemenceau, dat hij mede schuldig was aan dien toestand der Fransche vloot. En Clemenceau deed daarop, meegesleept door zijn galachtig temperament, een uitval tegen Delcassé, wien hij verweet, dat hij Frankrijk in 1905 op 't randje van een oorlog had gebracht en tevens, dat hij, Delcassé, door zijn politiek tegenover Duitschland, Frankrijk in dat jaar de diepste vernedering had doen ondergaan sinds 1870. Zulke woorden uit den mond van den minister-president nu deden een zoo groote verontwaardiging in de Kamer ontstaan, dat Clemenceau's vaste meerderheid in een minderheid veranderde.

Clemenceau's val was dus alleen een gevolg van zijn eigen onvoorzichtigheid. Hij was een oogenblik geen minister-president maar de politieke tegenstander van een door hem gehaten staatsman: de journalist was sterker in hem dan zijn belang meebracht.

Zoo heeft dan ook Clemenceau's heengaan geen diepe betekenis voor de Fransche politiek, noch voor de buitenlandsche. Want het ministerie-Clemenceau viel niet over eenig beginsel, noch zelfs over een daad van een der ministers, maar eenvoudig over een paar onvoorzichtige woorden van zijn chef. En het bewijs, hoe de richting van de Fransche politiek er niet wordt door gewijzigd, levert o. a. het feit, dat de man, die de onmiddellijke aanleiding was voor Clemenceau's val, dat Delcassé zelf niet werd geraadpleegd door den president der Republiek en nog veel minder in het nieuwe ministerie is opgenomen.

Wat de binnenlandsche politiek aangaat, zoo zijn van twee kanten aan den val van Clemenceau verwachtingen vastgeknoopt en wel van de zijde der reformisten onder de sociaaldemocraten, van Jaurès natuurlijk in de eerste plaats, en van de zijde der zuivere behoudsgezinden of conservatieven. Beiden vatten hun verwachtingen na den val van Clemenceau samen in het woordje: ontspanning. Beiden verstaan daaronder natuurlijk iets geheel anders. Jaurès en de andere reformisten hoopten, dat de val van Clemenceau een ontspanning zou meebrengen op het gebied van de verhouding tusschen de arbeidersklasse en de bourgeoisie, dat de strijd tusschen de proletariërs en de bourgeoisie een minder heftig, ja giftig karakter zou gaan dragen, dan Clemenceau er vooral aan gegeven heeft. De echte conservatieven, de groote geldkapitalisten en hun pers, verwachtten van Clemenceau's val een ontspanning op het gebied der „sociale” wetgeving, waaraan het ministerie Clemenceau zoogenaamd bezig was, d.w.z. een loslaten van het ontwerp-inkomstenbelasting vooral. Het spreekt

vanzelf, dat de verwachtingen van de conservatieven meer kans hebben verwezenlijkt te worden dan die van de optimistische, de eeuwige optimistische reformisten.

De minister Caillaux, die in het kabinet Clemenceau de werkelijke drijfkracht was voor de inkomstenbelasting en die als zoodanig door de zuivere conservatieven scherp werd bestreden, is inderdaad afgetreden en vervangen door een man, die dit ontwerp hoogstwaarschijnlijk met minder kracht zal verdedigen, ja, die het misschien wel vijandig gezind is. In het algemeen vertoont het nieuwe ministerie, dat tot stand is gekomen onder presidium van den heer Aristides Briand, nog voor vier jaar socialist en voorstander van de Algemeene werkstaking, en waarin behalve deze heer nog twee andere vroegere „partijgenooten”, de heeren Millerand en Viviani, revisionistische grootheden van den eersten rang, zitting hebben, een meer rechtsche nuanceering dan dat van Clemenceau, waarom het dan ook met ingenomenheid en vriendelijke blikken door de meest besliste conservatieven en reactionairen wordt begroet. En ten slotte staat het wel reeds vast, dat de heer Briand, die wel wat anders te doen heeft, geen hand zal uitsteken naar de hervorming van de verkiezingen, welke gelijk de sociaaldemocraten van alle schakeering terecht zeggen, noodzakelijk is om het aangezicht der Fransche Kamer te veranderen en de radicalen tot een beslist politiek te dwingen.

Wat de buitenlandsche politiek betreft, ook daarin zal de val van Clemenceau geen verandering brengen. Clemenceau en zijn vriend Pichon, de minister van buitenlandsche zaken die blijft, hebben in 1906 slechts behoeven voort te bouwen op wat Delcassé had bewerkt, namelijk de goede verstandhouding met Engeland, in 1904 in de plaats getreden van de gespannen verhouding, die Frankrijk in 1898 bijna tot een kolonialen oorlog met Engeland had geleid. Sinds die „verstandhouding”, welke langzamerhand feitelijk een verbond is geworden, is Frankrijk's internationale positie buitengemeen gunstig. Het is, als grootste geldkapitaalsmacht der wereld, als de onuitputtelijke spaarpot, die altijd vol is, de macht, naar wier gunst allen dingen. Het vervult in de Europeesche statenwereld en op het gebied der wereldpolitiek de rol van middelaar en makelaar tusschen de belangen van alle mogelijke kapitalistische machten en van allerlei tegenstrijdige kapitalistische belangen. Het begeert en streeft overal na: den vrede, de verzoening, de vredelievende oplossing... tusschen de verschillende kapitaalmachten, teneinde op die wijze het kapitaal zoo gemakkelijk mogelijk overal onder dak te brengen. Het is als 't ware de presidente der Heilige Alliantie van alle kapitaalmachten tegenover het Europeesche en internationale proletariaat en tegenover die volken, welke zich tegen de exploitatie van het Europeesche kapitaal en de uitbuiting door dat kapitaal verzetten.

Clemenceau heeft in dat opzicht zijn taak tot tevredenheid van zijn lastgevers, de Fransche „haute finance” (grote financiers), wier macht tegenwoordig feitelijk geconcentreerd is in 4 reusachtige kredietinstellingen, welke onbepaald beschikken over de miljarden der Fransche spaarders, vervuld. Clemenceau gaat; Briand en Pichon hebben de zaak slechts op denzelfden voet voort te zetten.

Clemenceau heeft de arbeidersklasse van Frankrijk bestreden en onderdrukt naar zijn beste krachten. Hij heeft haar strijders gevangenisstraf bezorgd; hij heeft haar laten neerhouwen en neerschieten, waar het volgens hem noodig was; hij heeft honderden postambtenaren broedeloos gemaakt. Kortom: hij heeft, met zijn democratisch verleden den haat van de Fransche arbeiders op zich geladen evenals ten onzent die andere man met het democratische verleden Kuiper. Maar er bestaat voor de arbeiders, die verder kijken dan den dag van morgen, geen enkele reden om zich daarover bijzonder te verbazen of te ergeren. De burgerlijke „democratie”, hetzij ze dan radicaal heet als in Frankrijk of Engeland of dat ze een clericaal manteltje omhangt, is slechts bestemd om als ze aan 't roer komt, de belangen van het kapitaal te dienen en ze moet daarbij brutaler optreden dan van huis uit conservatieve staatslieden. Clemenceau heeft het radicalisme op den top van zijn macht vertegenwoordigd. Zijn val beteekent dat zelfs de grootste optimist van het radicalisme niets meer kan verwachten voor de doorvoering der democratische en sociale eischen, die de arbeidersklasse stelt.

Wat niet wegneemt, dat de reformisten onder de sociaaldemocraten voort zullen gaan, hun politiek in te richten naar die hoop.

* * *
Spanje. De spaansche regeering, — wel te onderscheiden van het spaansche volk, dat zij niet ver-

tegenwoordigt en waarvan zij nooit eenige opdracht heeft gekregen — heeft het in haar stomheid en misdadige lichtzinnigheid goedgevonden om, ter wille van buitenlandsche kapitalisten, die haar daarvoor betalen, een oorlog te beginnen met de onafhankelijke Berber-stammen, die het zoogenaamde Rif bewonen, d. w. z. de bergstreken die Marocco ten noorden afsluiten. In haar domheid en lichtzinnigheid. Want deze Berber-stammen hebben in den loop der eeuwen talloze malen bewezen, dat zij tegen andere invallers opgewassen zijn dan tegen de troepen, die de kliek van de Madrileensche beroeps politici tegen hen in 't veld kan brengen. De bewoners van het Rif hebben vierhonderd jaar met de Spanjaarden gevochten — de strijd is hun dagelijksche bezigheid, aangezien in die streken dezelfde toestanden heerschen als in West-Europa omstreeks de roede eeuw, d. w. z. een voortdurende strijd van allen tegen allen, de volslagen anarchie — en zij hebben in dien tijd de Spanjaarden grondig leeren verachten. Zij verachtten ze reeds, toen Spanje nog een wereldmogendheid was, die de Middellandsche Zee beheerschte. Zij verachtten hen nog meer, nu Spanje nog slechts proletariërs als soldaten kan zenden in plaats van edellieden en beroepssoldaten, proletariërs, die verzwakt zijn door onmenschenlijken arbeid in de mijnen en die bovendien met den grootsten weerzin en met geweld tot den strijd moeten worden gedwongen. En, aangezien de Berbers over de modernste geweren beschikken en een onuitputtelijk aantal manschappen kunnen opbrengen, desnoods honderdduizenden, die niets liever doen dan vechten en voor wie de dood slechts de intree in het Paradijs van Mohammed beteekent, kan men begrijpen, in welk een positie de Spanjaarden op het Rif zich bevinden. Zij worden er eenvoudig verpletterd.

De Spaansche proletariërs — en trouwens voor een deel ook de Spaansche bourgeoisie, die van de sabelsleepers, de advocaten en de Jezuïeten in Madrid evenmin iets moet hebben — zijn nu echter niet van plan zich ter wille van de kliek in Madrid, waarmee zij niets gemeen hebben, maar rustig ter slachtbank te laten voeren.

De zoogenaamde «regeering» te Madrid heeft den staat van beleg afgekondigd, de vrijheid van drukpers en vergadering opgeheven enz. De Spaansche proletariërs antwoorden met het enig middel, dat hun rest: de algemeene werkstaking. Een voor de bende te Madrid uiterst gevaarlijke stemming heeft zich van het Spaansche volk meester gemaakt, dat zich nog maar al te goed den tijd herinnert, toen zijn zonen bij duizenden ter slachtbank werden gevoerd naar Cuba ter wille van dezelfde advocaten, generaals en Jezuïeten.

Misschien beleven wij het nog dat, als de heeren in Madrid niet gauw eieren voor hun geld kiezen, d. w. z. de expeditie van het Rif terugtrekken, de Spanjaarden deze paraziëten met en benevens het halfgekke jongemensch, dat op 't oogenblik als koning fungeert, aan den dijk zetten en een werkelijk nationalen, d. w. z. verkozen regeering in de plaats stellen van deze kliek, die Spanje reeds een eeuw lang uitmergelt en ten verderve voert. v. R.

Waardeering of vergodding?

In den strijd voor de bevrijding der arbeidersklasse betrappen de strijders zichzelf en anderen herhaaldelijk op fouten, die onwillekeurig gemaakt worden en waarvan de gevolgen voor den vooruitgang der arbeidersbeweging zeer schadelijk kunnen zijn.

Het is goed deze fouten onder de oogen te zien. Een der fouten, die te voorschijn treden en die verwarring in de hoofden der arbeiders brengt is de *persoonsvergodding*.

Toen in Nederland, de arbeidersbeweging onder leiding van Domela Nieuwenhuis stond werd hij als een *verlosser*, een *godheid* door de arbeiders aanbeden, daarna nam de beweging een wending, zij werd door de sociaaldemocraten in een andere bedding geleid, er kwam een nieuwe leider en men ging hem aanbidden.

Naarmate de beweging zich uitbreidde kwamen er grootere en kleinere «goden» bij, die elk naar gelang van den macht, die zij zich in de arbeidersbeweging wisten te veroveren minder of meer verafgood werden.

De «goden» zelf schenen dat nogal aangenaam te vinden tenminste ze sterfden de arbeiders daarin door alle zakelijke geschillen in personenkwestiën te veranderen, door in vergaderingen en in de pers op eigen voortreffelijkheid te wijzen of de «goden» hemelden elkaar zóó op dat de onzijdige toeschouwer ervan walgde.

De arbeiders lieten zich de bijzondere voortreffelijkheid hunner leiders aanleunen en vertrouwden

daardoor te veel op krachtige vooraanstaande persoonlijkheden en te weinig op de kracht der organisatie.

De leuze werd: brengt en houdt A. B. C. enz. in de Tweede Kamer en in de gemeenteraden, zorgt voor gesalarieerde ambtenaren en dan zullen die knappe mannen de zaken voor u arbeiders, wel opknappen.

Nu is, op zichzelf beschouwd, niets er tegen om ambtenaren te salarieren en om sociaaldemocraten af te vaardigen, onze strijd brengt zelfs zulke te nemen maatregelen als een noodzakelijkheid met zich, maar als men te groote waarde daaraan gaat hechten en ten bate van deze middelen het doel uit het oog verliest, dan loopt het tenslotte spaak.

De arbeider, die van huis uit gewend is zijn politieke en maatschappelijke belangen anderen toe te vertrouwen, is licht genegen ook in den strijd dit gemakshalve te doen. Vooral die arbeiders, die pas hun hoop op de komst van 't socialisme beginnen te vestigen, zij vooral verheugen zich er in dat anderen voor hen denken en handelen, en als die anderen zich dan zoo sterk op den voorgrond dringen, dan leert de arbeider niet zoo gemakkelijk *zelfstandig denken en handelen*, dan laat hij dat maar aan die anderen over.

Voor den arbeider met z'n geringe schoolontwikkeling, z'n weinige kennis van de maatschappijrichting, z'n greintje historisch weten, is 't een heele uitkomst 'n oplossing van het moeilijke vraagstuk dat «Socialisme» heet en er is voor vele van hen een ontzettende energie noodig om zich een eenigszins zuiver denkbeeld te vormen van wat we met onzen strijd willen en bedoelen.

Onder zulke omstandigheden moet er leiding zijn maar die mag nooit tengevolge hebben, dat de arbeiders hunne leiders onvoorwaardelijk gaan gehoorzamen of hen als goden gaan beschouwen; waar dat geschiedt daar is het bewijs geleverd, dat zulk een leiding niet deugt.

Waardeering mag niemand die zulks verdient onthouden worden, maar zoodra die waardeering in aanbidding overslaat moet er door den aangebedene zelf een eind aan worden gemaakt.

Nooit mag door een leider in de arbeidersbeweging bij de arbeiders de meening worden gevestigd of versterkt, dat talentvolle menschen als individuen instaat zouden zijn de komst van het socialisme te bespoedigen en steeds moet het den arbeiders duidelijk worden gemaakt dat alleen de *machtsontwikkeling* der georganiseerde arbeiders in verband met de maatschappelijke ontwikkeling daartoe instaat is.

De arbeider moet leeren op eigen kracht — dat wil zeggen — op de kracht zijner organisatie en niet op *personen* te vertrouwen, opdat hij wete, dat, als de economische weigroeiing onzer samenleving de stuwkracht der arbeidersklasse noodig heeft, daar klaar staat een goed georganiseerd en vooral *welbewust* leger van mannen en vrouwen, die niet bouwen op de talenten van enkelingen maar op eigen kracht, dat strijdende leger moet leeren *weten* waar 't om gaat in dien strijd.

Ons werken moet er op ingericht worden, de arbeiders die wetenschap bij te brengen, hun hoop op *personen* te verzwakken en op de organisatie te versterken. Zoo zal *elke* strijder, die naarmate zijner gaven, zijn plicht doet, gewaardeerd worden en behoeven we persoonsvergodding niet meer te vreezen.

R. V.—S.

Van de Afdelingen.

Uit Leiden. De afd. besloot deel te nemen aan een naverkiezing voor den raad in district III. Het is te voorzien, dat ons stemmenaantal zal dalen, de velen die de vorige maal en Hemerik en Marks stemden, moeten nu kiezen. Meer dan 70 stemmen mogen wij niet verwachten. Steun voor de verkiezingsactie wordt gaarne ingewacht bij J. VERVER, Hooge Rijn dijk 68. De kas is zeer slecht voorzien.

Advertentiën.

Heden overleed tot onze groote droefheid ons zoontje

CHRISTIAAN BERNARDUS,

oud 2½ jaar.

C. B. ROBBERS.

C. W. ROBBERS—SCHALLENBERG.

Rotterdam, 25 Juli '09.

H. A. WAKKER's Boekhandel is verplaatst van Bótersloot 52 naar KOLKKADE 1. Tel. 2465. Rotterdam.